

ÉRTÉLMELI NAPLO

Előfizetési árak		Védőkén:	
Melyben:			
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4-50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-ter 1.
TELEFON 206.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felélős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Háború.

A Verdun körüli nagy küzdelem ma fontos sikert hozott a német fegyvereknek. Az óriási harcban a németeknek sikerült visszafoglalniok Vaux falut. Hinni és remélni lehet, hogy Vaux falu visszafoglalása után a németek vissza fogják foglalni Vaux erődöt is, annál is inkább, mert az a tudósítás, amely a falu visszafoglalásáról beszámol, megemlíti, hogy a németeknek sikerült már az erődöt is félig bekeríteniök. Maga a visszafoglalt falu már csak helye a régi falunak, elüszkösödött házak, a pergőtűz lövedékei által felszántott föld, — ez jelzi az egykori Vaux falu helyét.

A németek nagy sikere valószínűsíti, hogy az erődöt Párisban, ahol a németek újabb tömeges támadásait tartanak. Érdekös, hogy Vaux falu visszafoglalását megelőzően a hadügyminiszterium első osztályfőnöke az újságírók előtt a harctéri helyzetet ismertetvén, kijelentette, hogy a német gyalogság tevékenysége lanyhult és hogy a német offenzíva most már semmiesetre sem lesz tartós. Igaz, hogy ezzel szemben maga a francia vezérkar hivatalos jelentése ismeri el, hogy a németek tevékenysége Verduntól északra is fokozódott.

Az Isonzó-harcvonalon nagyobb harcok kezdenek kifejlődni. Tegnap óta az olaszok nagy haderővel támadnak. Mindent visszavertük őket. A tolemini hídfőnél az ellenség tevékenysége élénkebb tüzelésre szorított.

A Plava-szakaszon meghiúsultak ama kísérletei, hogy akadályainkat szétrombolják.

A görzi hídfőnél a Podgorahadállásaink ellen irányított két támadást visszavertünk, ugyancsak visszavertünk egy a Lucinica hídsánc elleni támadást.

A Doberdó-fensík északi részén nagy haderő ismételt támadást intézett támadást. San Martinonál a szegedi 45. k gyalogezred két rohamot vérszen vert vissza.

Leányok a háboru után.

Levél a szerkesztőhöz.

Tisztelt Szerkesztő Ur!
Egy harctéri levelezőlapon írják nekem, hogy sajnálnak, amiért háboruba keveredtem itthon, olyan háboruba, mely veszedelmesebb, mint az övék, ha nem is srappell és gránáttól hangos. Szívemre veszem ezt a megmentőt s azért elhallgatom mindazt, amit — sokat — még mondani szeretnék a szóbanforgó eszmék tisztázására.

Nem bizonyítgatom, hogy én a nők szellemi, lelki képességeit szóval sem érintetem. Akik tudják, hogy a léleknek a fizikum a hordozója, ugysis megértenek engem. Hogy sok-sok női középfokú iskolában — tisztelet, becület a csekélyszámú kivételnek — mekkora „szigorúsággal” osztályoznak, azt mindnyájan tudjuk, látjuk és — megmosolyogjuk. Gondolom, azt sem kell bizonyítanom, hogy némely pályák — például a kertészkedés — miért nem vonják el annyira a nőt a természetes hivatásától, mint mások, például az iroda, a katedra és épen ezért — más okoktól eltekintve — miért féltem én a közt jobban a diplomás pályán működő nőitől, mint attól, aki méheket tenyészt, vagy virágot kötöz. Talán azt sem kell fejtegetnem, hogy miért antiszociális dolog az, ha egy kenyérkereső állást elfoglaló nő és egy ugyanilyen állást betöltő férfi összeházasodnak.

Azt már azonban én nem értem, hogy, ha leányaink kenyérkereső pályákat foglalnak el — tehát a fizika törvénye alapján férfiak részére, akiket a családalapítás kötelessége és joga illet, ezek elérhetését lehetetlenné teszik — miként „könyvitik meg más százezer diplománélküli nőnek a férjhezmenését?” Nem értem azt sem, hogy mit keres Beöthy mondása ott, hol nem a nők műveltségéről, hanem ezek kenyérkereséséről van szó. — Azt is konstatalem, hogy a háboru nem azt bizonyította be, hogy a nő mire képes, hanem, (mint ezt nőirők, a többek között, ha jól emlékszem, a maradásról épen nem vádolható Erdős René is, konstatalták), hogy minő szánalomra méltó, ha oly foglalkozási ágakban nyer alkalmazást, melyektől eddig őt a férizsarnokság távoltartotta. — Konstatalem még azt is, hogy a keresettség s általában a becület pedagógia nem szolgálta rá a vádra, hogy egyoldalú, hogy csak a leányokat neveeli arra, hogy tisztességes asszonyok, anyák legyenek, de a fiúknak, férfiaknak ilyen irányú nevelésével, illetőleg irányításával, buzdításával nem törődik. Erre nézve bő felvilágosítással szolgálhatnak a fiúnevelő

intézetek, keresztény erkölcsstanok s szolgálhatnak, ha beszélhetnének, a gyóntatószékek.

Még csak annyit, hogy a nőknek nem jogokat kellene követelniök, hanem pályákat, kenyérkereső pályákat. Mert a jog, az semmi, a kenyér minden. Ilyen pályák pedig — a felsőbbeket értem — tudommal már nem sokan vannak. Még a tanári, hivatalnoki pályák — — no — no, egy darabig. A tanári pályán egyes szakoknál már semeddig. De aztán befellegzett. Kérdem: Hova fognak menni? Hát itt-ott, nagyobb helyeken nőorvosnak — — no, — no. De — járásorvosnak? Éjjeli, mérföldes kocsi-ásorvosok? Mernőköknék? Vegyész-mernőköknék? Helyes! Tervezni? Helyes! De akarnak menni épületállványokra? Akarnak menni le a bányákba, vagy gyárakba, dűbörgő, recsegő, zakatoló, csikorgó gépek közé? Ki lecsapolásokhoz vízben, sárban állni, ázni, lázni naphosszat, férdigő csizmákban? Ügyvédek, bírák lesznek? Vádolni, védeni fognak ott, hol esetleg életéről, haláláról lesz szó? Lesz hozzájuk idegrendszerek? És remélnék ertényesülni ott, hol ma a férfiak is túlszofoltan lökődnek egymást előre vagy félre, ha lehetne? Papok nem lehetnek. Azt hiszem, a katonatiszti pálya sem nekik való. Talán állatorvosok sem akarnak lenni. Hajóskapitányok sem. Éjjelt nappallá tevő vasutasok sem. — Mi marad? A patika? Nyitva áll előttük. Művészek? Minden téren tárva előttük a versenytér, az ertényesülés útja. Egyebet nem tudok. Mondom igen, lehetne! Még azon túl is. Soká! A végtelenségig!

De nem folytatom tovább. Elhallgatom mindazt a jóízű és keserűen humoros észrevételt, mely e kis eszmecserevel kapcsolatban férfiak részéről itthonról és a lövésztárokhoz hozzá eljutott. Pedig igen megszívlelendők lennének.

E helyett arra kérem befejezésül Tisztelt Szerkesztő Urat, hogy az alábbi három közleménynek b. lapjában helyet adni sziveskedjék. Mindhárom nő és pedig intelligens nő tollából származik. Az első jónévi katolikus leánylapunk, a *Nagyasszonyunk* legutóbbi számából való. Erre nincs megjegyzésem. A másodikra a *Magyar Leányok* egyik 1910-iki számában akadtam. Az intelligens lányoknak szánt folyóirat szerkesztője írta. Az

eszmecsereinket figyelmével kitüntető olvasóközönségé lesz a feladat konstatalni, hogy mennyire fedi a jónévi írónő fel fogása az enyémet. Nekem jóleső, megnyugtató érzés, hogy szerény írásaimban jó uton jártam. Azt hiszem, nem kell mondanom, hogy Tutsek Anna írását korábban nem láttam, nem ismertem. Vagyis: a felfogások egyezése a lemasólásnál sokkal mélyebb, komolyabb okokban leli magyarázatát. (Az *aláhúzásokat* a lényegesebb pontoknál én csináltam.)

A harmadik egy uriaszony levele. Cikkeim megjelenése után kaptam. Ehhez sincs hozzáadnivalóm.

A *Nagyasszonyunk* cikke a következő:

Kertészleányok.

Szerető szívű édesanyák szép szavakban mondanak köszönetet azért a hirdetett fölfogásomért, hogy az urileányoknak nem szabad összetett kézzel, sikeres flirtokba bízva telenül várniok, amíg a házasság világába léphetnek át, hanem bájos leánykoruk hamvas világát osszák meg addig is a praktikus munkával. Főleg a kertészeti munka az, ahol a leányok szorgoskodhatnak.

Nagyszerű, szép dolog ez, hisz a kertészet a gazdálkodásnak az az ága, amely újabban a legnagyobb föllendülésnek indult. Akár nézzük a konyhakertészetet, akár a virágkertészetet. A konyhakertészet terén a bolgár kertészek megfogyatkozásával ugysis nagy az úr s viszont a háboru tapasztalatai is mutatják, hogy a jó földdel, vízzel megáldott szép magyar földön kellene Európa fő élelmiszertermelésének történnie s a baromfitenyésztés, tojásüzlet micsoda nagy perspektívát nyujtana komolyan dolgozni akaró magyar leányoknak.

A virágkertészet meg egyenesen az a terrén, amely urileányok számára van teremve. Ide elsősorban izlés kell, ami leginkább a műveltségű családias érzésű magyar leányokban lehet meg. Csak le kell vetni azt a feudális, gögös pilancos, ugysnevezett uriföfogást, mely szerint inkább üres babcuszpájzt eszik a család, semhogy az elavultszinű szalon urileány csorbát tűrne.

A hitvány Italia, a szerencsétlen Belgium s a viruló Hollandia jobbágyai voltunk mostanig a virágkertészet terén, ámbar a magyar kertészet újabb időben való nagy fejlődését nem lehet elvitatni. Nem kell mást tenni, csak ki kell menni az állatkertbe, vagy a Margitszigetre, hogy az ember e téren gyönyörűt láthasson. A munkának ezen mezején jóízű bájós urileányok mesé-

set produkálhatnak, ha igazán tudnak dolgozni.

Pályázat. Ez a felszólítás a Budapesti Hírlap hasábjain hangzott el. Mi bátornak, egészségesnek találván, szívesen átesszük, sőt, hogy a figyelmet különösebben is ráirányítsuk, pályázati kérelmével formáljuk a következőképpen: Tanult magyar leányok átlaga számára mi a kertészkedést a következő 4-féle specializált formában képzeljük: 1. Sampion gomba- és spárga-tenyésztés; 2. fajéper-tenyésztés; 3. gyöngyövény-tenyésztés; 4. nemesszegfű-tenyésztés. Te, ki ezeket olvasod mond meg nekünk: mit szólna hozzá akár általánosan, akár részleteiben. Beszélj tervedről, kedvedről, (s ha vannak) tapasztalataidról, hogy a kertészkedés melyik fajtájához éreznél vonzódást és miért? Határidő: március 20. Juttatom: Kertészeti dolgok 15., 10. 5 korona értékben.

A Magyar Lányok közleménye:

Pályaválasztás.

— Válasz egy levélre —

— Azt kérdezi tölem, kedves Ilonkám, hogy most, miután végezte a négy polgári, mit tegyen, mihez legyen? Szülői szeretnének a tanítónőképzőbe adni, mert jövőjét akarják biztosítani s erre az egyetlen mód, ha tanítónő lesz. De magának nem nagy kedve van még négy évig tanulni, még kevesebb hivatottságot érez majdan tanítani. Pedig — mint mondja, — átlátja, hogy az egyetlen pálya, amely igazán nőeknek való, a tanítónői pálya. Tulajdonképpen legjobban szeretné, ha otthon maradhatna, mint „nagy leány” — de erről a szülői hallani sem akarnak, amit maga nagy igazságtalanságnak tart, mert hiszen „mikor az ember már tizenégy éves, akkor mégis csak nagy leány már s ideje volna egy kicsit már mulatni is, nemcsak mindig tanulni és tanulni!”

— Hát kedves Ilonkám, sajnálattal kell kijelentem, hogy egyáltalán nincsen igaza. Először is, mikor az ember tizenégy éves, akkor még nem nagy leány, mikor pedig nagy leány lesz, akkor sem a mulatás következik, hanem még csak akkor kezdődik igazán a tanulás — az Elet iskolájában.

Maga tehát még csak kis leány, akinek sokat, nagyon sokat kell még tanulni, hogy arra a másik, komoly iskolára előkészülhessen. A szülőinek pedig nagyon is igazuk van, mikor úgy akarják biztosítani a jövőjét, hogy valami kenyérkereseti pályára nevelik.

Ma már bizony úgy áll a dolog, hogy nemcsak a leányok, hanem a leányoknak is kell pályát választani. A gondatlan semmittevésnek, amely bizakodva várta, hogy majd csak idejében kap férjét a leány, aki eltartja s gondoskodik róla, ma már vége. A

gazdasági viszonyok olyanok, hogy a férfiak mindig későbbben s mindig nehezebben házasodhatnak, azonkívül statisztikai kimutatás szerint sokkal több a nő, mint a férfi. És aki férjhez is megy, a legtrikább esetben megy tizenhat éves korában férjhez, mint nagyanyáink idejében. Átlag véve huszonhat-huszonnyolc éves korukban mennek ma férjhez a leányok. És addig, nem helyesebb-e, ha valami kenyérkereset után látnak, minthogy otthon, dologtalan semmivételesen regényolvasás és kislappóbálgatás közt várják a mesebeli királyit, a megváltó lovagot!

Igen ám, csak hogy milyen pályát válasszanak, ez a nagy kérdés! Igaz, hogy a nő fizikumának és egész lényének leginkább megfelelő a tanítónői pálya, de sajnos, ott oly veszedelmes a torlódás, annyira elzónították a hivatottak, és nem hivatottak, hogy még a tanítónőképzőbe is nehéz bejutni, állásuk pedig még esztendő múltán sem tudnak jutni a végzett diplomás tanítónők. Körülbélül kétezer tanítónő van állás nélkül az országban. Majdnem így van a vasutnál, postánál, távírdánál és telefonnál is. Ott is van a pályázó, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel, mindenféle befolyás, protekció igénybevételével tud még egyik-másik helyet szorítani magának.

Gyönyörű szép az orvosi, a gyógyszerészi, a tanári pálya is; de itt sokan vannak a hivatottak, kevesen a választottak. A leánygimnáziumok egész sereg tehetősége, pusztán mechanikai szorgalmára támaszkodó leányt csábítottak egy roppant hosszú, keserves és gyümölcstelen pályára. Hova forduljon hát az a leány, aki kenyérkereseti pályára akar lépni, mikor az ugynevezett szellemi pályák annyira túl vannak tömve, hogy jórésztük diplomával a kezében a mindennapi kenyéret is alig tudja megszerezni!

Megmondom. Igyekezzenek kétségüket gyakorlati uton értékesíteni.

Higgyék el a szülők, hogy akkor cselekedzenek igazán gyermekük érdekében, ha gyakorlati pályára adják őket, még a tehetségeiből is. A nagyobb tehetség a gyakorlati pályán jobban boldogul, a gyakorlati pálya általában jobban fizet, biztosabb megélhetést nyújt. Szerencsére mindjában kivészen van már nálunk is az a korlátolt és gyarlóbb álfelfogás, hogy a rang csak a tanult osztályoké. Mindjában meghonosodik az a külföldön már régi igazságszolgáltatás, hogy mindenkinek megadjuk, ami őt megilleti.

Az iparosnak az ő nélkülözhetetlen és tisztos munkájáért csak úgy kijár a tisztelet, mint akár a hivatalnoknak vagy a bírónak. Ma már nem olyan éles a rangmegtöbbszörítés, mint volt ezelőtt néhány évtizeddel.

Bizonyos tehát, hogy a közszükségletet kielégítő gyakorlati pályákat kell elsősorban minden leánynak fölkeresni. Van ilyen elég: a fényképezés, a könyv-kötés, textil-ipar, az órást-ékesítés, babá- és gyermekjáték-készítés, mind a nőknek való, még a gyöngébb fizikumúknak is. S éppen, mert eddig szokatlanok, biztosítják az. első nemzedéknek azt a hasznót, hogy nem kell nagy nőkonkurenciával megküzdödniük. Hát cukrász miért ne lehetne inkább nő, mint férfi?

Azonkívül tudjuk, érezzük mindnyájan, mily megdöbbentően drágul a női öltözék és minden legélésebb életszükséglet; nőitön-nő a cseledésük is; a legnagyobb mértékben szükséges tehát, hogy minden nő, már serdülő leánykorában elsajátítsa a háztartás munkáit, ami már a felügyelés végett is elengedhetetlen és tanulni ruhakészítést és kalapákszítést. Ha nem kenyérkeresetből, hát a maga hasznára. A háztartási, a főző- és az ipari tanfolyamok a forrásai a rendes életnek, a házi békének, a családi boldogságnak.

E tanfolyamokon kívül a kenyérkereset iskolája: a kereskedelmi szaktanfolyam meg a továbbképző irodai gyakorlati tanfolyam. Ezt az utóbbit Budapest főváros tanácsa az idén állította föl, mert nagyon érezhető volt a hiánya, a szükségessége. Az innen kikerülő leányok kitűnően beválnak az irodákba, bankokba és majdnem mind azonnal kapnak is alkalmazást.

Tehát édes Ilonkám, ha nincs kedve a tanítónői pályára, ha nem érez magában valódi hivatást erre, kérje meg szüleit, hogy ne is erőltessék, inkább válasszanak valamely gyakorlati pályát számára. Mit szólna például hozzá, ha a fényképezést tanulná meg? Maga szépen fest és rajzol, van művészi ízlése, jó szeme a meglátáshoz, pár évi gyakorlat után már műtermert nyithatna s ha megvan a kellő ügyessége, jó modora, no meg szülei részéről a városukban szép ismerettségé és jó összeköttetései, hát bizony mondhatom, hogy rövid idő alatt sokkal több jövedelme lenne, mintha nagy küzködések után sikerülne végre egy elemi iskolai tanítónői állást elnyernie.

A tanítónői és általában a tudományos pályák már csak azért is kizárólag a nagyobb tehetségek és erős szervezettük szabadalma kellene, hogy legyen, mert elérésük sok esztendőbe kerül és mint a tapasztalat mutatja, akárhányan letörnek utközben s a fonyasztó és elmeferasztó munkát nincs okuk áldani.

A gyakorlati készségeket rövidebb idő alatt lehet elsajátítani és nem olyan drágák, hogy csakis a jómódúak győzik költségeiket, nem olyan nehéz, hogy csak a kiváló, a nagy tehetségek állják meg a tűzpróbát, de mindenesetre

szintén lelkiismeretes munkát, tanulást igényelnek. A leggyakorlatibb pályákon is csak az állapítja meg a szerencséjét, aki a mester-séget jól tudja. Gyöngye hivatalnok, rossz szakács vagy rossz mesterember seholsem boldogul.

... Gondolkozzék ezek felett, amiket most mondtam, — kedves Ilonka és gondolkozzanak többi leánytársai is, akik most állanak a pályaválasztás küszöbén.

Tutsek Anna.

A hozzám érkezett levél a következőképpen hangzik:

Kedves Szigma!

Azért használok ezt a rövid és intim megszólítást, mivel soraimat nem a nyilvánosság számára írom csak csupán Önnek — hogy barátilag megszoríthassam a kezét — utóbbi soraiért — amit „Livia” hozzászólására „Leányok a háboru után” című cikkére írt.

Figyelemmel szoktam olvasni minden e tárgyval foglalkozó írást a multkori két cikkét is tanulmányoztam — sőt hozzá is akartam szólni már akkor, ám, mondjuk, itt is kiviláglik mindjárt a nő féltékenysége — bátoratlansága, mondjuk — gyengessége — holott lett volna mondani valóm akkor is, és nem mertem papírra vetni.

Am most amit írt nem tudom szónélkül hagyni — akarva — nem akarva valamely készlet irni — hogy tudja meg egy élő — igazi asszonytól a bizonyosságát, mennyire igaza van Önnek.

Ugyanis 20 és egynéhány éve öröm szekrényemben a diplomámat, alig egy évi alkalmazás után úgy tettem, mint Ön írja, igába hajtottam fejemet és azóta kiterjedt kedves kis család boldog birtokosa vagyok!

Tíz gyermek édes anyja — drága jó Uram segítőitára — úgy a kenyérkeresetben, mint nevelésben; háziakban, úgyannya, hogy azóta már 5 gyermekük szintén diplomát szerzett, sőt megfelelő állást is juttatott háromnak a Teremtő — Aki az Ó báránykairól gondoskodik. Ezek közül három leány — és tudom, sőt óhajtom és reményelem, ha a borzalmas háboru befejeződik és marad még nősülendő fiatal ember, ők is hasonló örömmel, jóakarattal teszik félre a diplomát, vagy ha úgy kívánja helyzetük — folytatják foglalkozásukat, ha valamelyiknek béna, vagy csonka hős kerülne életársul. De érvényesülne az Ön által említett örök természet, t. i. a nő nem az, ami a férfi.

Sokat, igen sokat tudnék és szeretnék írni, de talán unalmas lennék, így csak röviden írom alá sorait és minden tekintetben igazat adok Önnek. „Livia” bizonyára a maga szempontjából írt, azt hiszem tanárnő lehet, igen okos, művelt tudás sugárik soraiából és hasonlóan praktikus pályákat ajánl leányainknak, de még sem veszi át

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza. Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különléle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

az Ön sorait olyan értelemben, mint pld. egy asszony, egy anya, egy igazi nő.

Dúsan kárpótolva érzem magam, lemondva azokról a jogokról, a miket mint diplomás kenyérkereső nő elértem volna önállóan, ha tapasztalom a figyelmet, előzékenységet az uramtól, idegenektől egyaránt, úgy gyermekeim forró, anyagi szeretetét; ezzel nem ér fel az a másik, amit elcséréltem, sőt semmi ezen a világon.

Fogadják mindazok nevében, kik hasonlóan éreznek velem, forró és igaz készváltásokat, hogy alkalmat adott soraira! mindezeket elmondanom és bizonyítanom.

Maradtam tisztelettel Aláírás.

Miután így — hölgyeknek adva át az *utolsó szót* — az udvariasság követelményének is megfeleltem, vagyok Szerkesztő Úrnak halásztisztelője
Sigma.

HIREK.

Ugy mondták,

hogy daliás termető, rózsás arcú férfítípus vagyok, akinél acélszálak a finom idegrostok. Ugy mondták, hogy hosszú életű leszek a földön, nemcsak azért, mert szüleimet tiszteltem, hanem mert viruló egészség volt a kincsem. Ugy mondták, hogy jókedvem alkott engem a Teremtőm, mert paradicsomkertet szított a számomra. Paradicsomkertet egészségéből, jó állásból, drága kis feleségből és négy anygyalból, négy aranyos kis gyermekből.

Jött aztán a konjunktúra korzaka, amikor a világitélet meg-hozásához minden vasból fegyvert kovácsolnak. S minél több kézbe nyomják az emberlő gyilkot, annál virágzóbb lesz a konjunktúra szezon. Ma már diadalt ül, ma már úgy szorítja a nyakunkat, hogy fuldoklunk tőle. A konjunktúrát elviselhetetlen drágaságot teremtetek, a drágaság pedig tönkretett bennünket. Most nézzék meg az én viruló egészségemet, az én boldogságomat. A sok nélkülözés és túlfeszített munka teljesen tönkretett. Öreg lettem. Testben, és lélekben. Ráncos képű, remegős kezű. A koromlelete hajat is öszíti a sok gond. Szegény feleségem és gyermekeim nélkülözése úgy marcangolja szívetem, mintha durva béreskezek markolnának bele.

Nem a balsors, a csapás üzött ki engem az én kis földi paradicsomból, nem is a betegség örlött meg engem, lelketlen kalmárok áldozata vagyok én családommal és sok ezer felebarátommal együtt. A konjunktúrás kufarok áldozata. Azért kell nekünk tönkre-menni anyagilag, egészségileg, mert a konjunktúrás kalmároknak aranytoronyra fáj a foguk, s annak a mi börtünk árán is meg kell lenni.

Fanatikus hive vagyok a bűnhődés elméletének. Eljön majd

az idő. Talán nem sokára. Higylék el, szörnyűbb lesz a verduni csatánál is.

— **Szent József ünnepe** előtti nap, d. u. 5 órákor ünnepi vacsernye, vasárnap, márc. 19-én d. e. fél 10 órákor sz. beszéd s utána nagymise lesz a szeminárium templomában. Délutánonként 5 órákor az egész nyolcad alatt szentséges litánia lesz.

— **Katonai kitüntetések.** Olbrycht Fádó 10. huszárezredbeli tartalékos ezredorvos arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, ns. Mojanovits Győző 18. huszárezredbeli százados a vaskereszt 2 osztályát, Simon Ignác és Horváth János 69. gyalogezredbeli póttartalékosok ezüst vitézségi érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján.

— **Okvetlen nézze meg Fodor Oszkárt az Apollóban pénteken és szombatban a Bábjáték című színjátékban.**

— **Zsirarak.** Március 16-tól kezdve a zsirarak maximálisa a következő: olvasztott zsír 5 K, háj 5 60 K, szalonna 5 20 K. A többi husipari termékek árai nem változtak.

— **Március 15.** A márciusi nagy napok emlékére szerdán reggel 8 órákor a székesgyházban ünnepélyes istentisztelet volt, amelyen a város különböző hivatalainak tisztikara és a tanuló ifjuság megjelent. Minden egyes tanítézet kedves ünnepség keretében ünnepelte meg a március 15-ét.

— **Fejérmegye termése.** A gazdasági felügyelőség jelentése szerint a korai őszi vetések jól bokrosodtak és általában kielégítőek. A késői vetések is jól keltek és most kezdé-nek erősödni és zöldelni. A vetésekben számottevő rovar és egérkár nem mutatkozott. Mélyebb helyeken az állóvíz okozott nagyobb kárt, hol a vetések kiszáradása válik szükségessé. A vizátlások következtében sok terület megközelíthetetlen. Ugy a kézi, mint iogerő hiánya miatt a tavaszi vetési munkák főleg azonban a kapasnővények művelése sok nehézséggel fog jární és igen kérdéses, hogy azok kielégítő módon és fennakadás nélkül lesznek-e végezhetők. Az esős időjárás a vetési munkálatokat hátráltatja és a megfogyott munkaerővel a rendesnél jóval több tavaszi vetést a gazdák csak bajjal tudják elvégezhetni. Az évelő takarmányfélék jól teleltek, sem rovar, sem egérkár nincs. A szőlők metszését és bujtását megkezdték. Fagykár nem tapasztalható, a szemek általában egészségesek. Az állatállomány az új takarmány terméssel el van látva elegendő, bár gyenge minőségű takarmánnyal. Sok gondot okoz a gazdáknak az erőtakarmány beszerzése, melyhez jutni szinte lehetetlen.

— **Papucs a hadikórházaknak.** A szerkesztőségnek még van néhány pár papucs a hadikórházak részére. Amely hadikórházak szükségé van rá, elviheti.

— **Nagysáros lecsapolása.** A legutóbbi városi közgyűlés foglalkozott az úgynevezett Nagysáros lecsapolással, hogy földművelésre alkalmas legyen. A lecsapolást előkészítő bizottság ma délelőtt helyszíni szemlét tart, hogy a lecsapolás további munkálatait megkezdhesse.

— **A rekvirált tengeri miatt.** A rekvirált tengeri miatt elkövetett szabálytalanságokért a rendőrség legutóbb a következőket büntette meg: Ertl Ferencné (Óreg-hegy 38) 50 kor. vagy 3 napot, Jakab Ferencné (Sarló u. 24) 35 kor. vagy 2 napot, Szabó Gábor (Ezres pusztai) 150 kor. Hegyi Ignác (Sórpince-u 54) 40 kor. vagy 3 napot, Gabrovits Imre (Vendel-u 9) 30 kor. vagy 2 napot. Varga József (Gözmalom-u. 3) 130 kor. vagy 15 napot kapott.

— **A sebesült katonáknak.** A Pro Patria egyesület a régi árva házak elhelyezett hadikórház sebesültjei részére 10 liter bort, 100 peracet, 10 csomag dohányt, 100 drb. szivart, 400 darab cigarettát és 7 csomag gyulát adott, amelyekért ez uton mond köszönetet a kórház vezetőség.

— **Talált pénztárca.** A szennyvíztelepen egy pénztárcát találtak pénzzel és néhány tábori postautalvány szelvény van benne. A tulajdonosa átveheti a szerkesztőségben. A tulajdonosa valószínűleg 35. gyalogezredbeli katona.

— **A vármegye népesedése és közegészsége.** Dr. Lauschmann Gyula főorvos jelentése szerint Fejérmegyében február hóban házasságot kötött 78 pár, született 174 fiú, 165 leány, összesen 339 gyermek és pedig házasságból 307, házasságon kívül 19, ikerpár 2, holtan 11. Meghalt 188 férfi, 171 nő, összesen 319 egyén és így a halvaszüllöttet beszámítva a halálozások száma 31-el több mint a születéseké. A népszozalmi adatok az egyes járások szerint így alakultak: a székesfehérvári járásban 55 születésre 95 halálozás, a a moribán 47-re 53, a sárbogárdiban 70-re 72, az adonyiban 55-re 60 esett. A välli járás az egész háboru alatt lefolyt időhöz hasonlóan, most is kedvező statisztikát mutatott, mert 112 születése és 79 halálozása volt. A vármegye egész területén a meghaltak arányszama 1000 lélek után 17. Kipuhatható beteg az öt járásban 4029 volt, még pedig 7 éven alul 1609 és 7 éven felül 2419. A megbetegedési arány az összes lakosságának 18 százalékára. A községek és gyermektelepeken és családi ápolásban 1021 gyermeket gondoztak.

A közegészségi állapotok jók voltak; a szokásos hurutos bántalmak nem öltöttek nagyobb kiterjedést, a fertőző betegségek is csupán szórványos jellegűek voltak. Egyedül a kanyaró mutat erősebb föllépést a sárbogárdi járásban, a roncsoló toroklob pedig egy-két esettel lépett föl számos községben. Kanyaró volt 6 községben 87 esettel, 3 halálozással, vörheny 6 községben 28 esettel és 5 halálozással, hasiagymáz 3 községben 7

esettel és 1 halálozással, roncsoló toroklob 19 községben 38 esettel és 9 halálozással, böhkburut 2 községben 10 esettel és 1 halálozással, fülömgnyglob 1 községben 6 esettel. Előfordult egy himlőveset is kóborló nap számosnónél, aki egy község belterületére tévedvén, orvos hiányában az előjáróság által a székesfehérvári járványkórházba küldetett. Ott a hólyagos himlőt megállapították, a községben a fertőtlenítés és az oltás a további fertőzésnek útját állották.

— **Üzemban a városi jéggyár.** Folyó hó 12-én kezdte meg működését a városi jéggyár. Naponta csak reggel 6-tól fél 8-ig, délután fél 5-től fél 5-ig kapható a jég. Betegk azonban a nap bármely órájában kaphatnak jéget.

— **Albérlet.** Tisztelt Szerkesztő ur! Miután kedved a vezércikk írástól egészen a lyukás cipő özszevgyűjtésig mindenhét ért, sziveskedjék az én kérdésemre is feleletet adni, hogy vajjon megengedett üzlet-e, amit én akarok elkövetni. Tetszik tudni városi földeteket bérelek. A város tisztességes földes ur. Aránylag olcsón bírom földjeit. Most azonban négyezer forint is kiadhatom albérletre, sőt azután a háromszoros tiszta szótan mellett még drága pénzért elmehetnek az albérliőknek szántani. A szomszédom nagyon erőlteti a dolgot, hogy el ne szalasszam a jó üzletet. Ő bizony nem szalasztaná el, mert úgy olvasta valahol, hogy a konjunktúrákat ki kell használni. Az albérletezés pedig egy kitűnő konjunktúra. Az én lelhiismeretem sehogy sem tud megbarátkozni ezzel a gondolattal, mert azt hiszem, hogy az ilyen konjunktúrák kiaknázása ép annyira nem erkölcsös dolog, mint például sertésken vagy más cikken egy óra alatt 20—30 ezer K-t nyerni. Szerintem ez piszkos pénz, amelyhez sok ezer ember átka tapad, akik az ilyen nyereségek miatt keserűen érzik a folytonos áremelkedéseket. Tisztelettel Konjunktúra Gyűlölő.

Szerdán és csütörtökön,
március hó 15 és 16-án:

A hegyek királya.

Bűnügyi dráma 4 felvonásban.

A főszerepben Borgla Heorska.

Érdekes heti szemle közte:

Bolgar király látogatása Bécsben.

Egy bátor vállalkozó, humoros.

Jancsi öccse, hum. Kruman,

a cseh Nürnberg, term. után.

Rendes helyárak.

Előadások 6 és 9 órákor.

Alkalmi vétel!

RENDKIVÜL OLCSON jön eladás alá, míg a készlet tart

Több 100 vég legfinomabb HIMZÉS fehérneműre alkalmas; továbbá női és férfi ajour ZSEBKENDŐ nagymennyiségben

Vermes áruházban.

— Kőhögés és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult háziaszer a dr. STÖRK-féle komprimált mell-pasztila. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Székesfehérvár „Magyar Korona” gyógyszeráruházában, Székesfehérvár, Városházter.

SZINHÁZ.

Szendró Gyula jutalomjátéka. Érdemes színésztehetség Szendró Gyula. Operett és drámai színész egy személyben s bajos volna hamarosan megmondani, hogy melyik elnevezés illik reá jobban, mert egyik este jó operetternek, látjuk, másik este pedig már drámai hős, akiről senki sem gondolná, hogy tánckomikus is szokott lenni. Szendró ugylászik, jobban szereti a drámát, mert jutalomjátékául is azt választotta. Úgyes választásának köszönhetjük, hogy Sudermann gyönyörű színművét „A Becsület”-et ismét láthattuk. A jutalomjátékra — szép számu közönség jelent meg s meleg ovációban részesítette az ünnepeket virágcsokrokon és pecsétes levélven kívül. Szerepe nehéz volt, de oly nagy ambícióval dolgozott, hogy sok akadályt küzdött le s megálta helyét. Partnerei iparkodtak méltó keretül szolgálni s a legtöbbnek sikerült is. Jelentősebb részük volt a játékban Benének és Krémernek, Fenyőnek és Heltnaynak, nemkülönben Zikónak — és Császár-nak. Es végül még Szepessy emlitendő, aki most egymásután sikerült alakításokat nyújtott. Felvonás közöttben a zenekar brilirozott Köhler Antal karnagy dirigálása mellett.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szerdán és csütörtökön, március hó 15 és 16-án:

ELITE MŰSOR!

A NÖVÉR BOSZUJA.

A saison legszebb 4 felvonásos drámája.

Pótműsor: 1. A szabólegény álma, humoros. 2. Feministák munkában, humoros. 3. Oposzum vadászat, term. után.

Rendes helyárak.

2 előadás fél 7 és 9 óraker.

APRÓHIRDETESEK.

Halvan mértarmáza takarmányrépa eladó. Felsőkirálysor 20. szám.

Egy ötletesebb úrnő mellé kisasszony kerestetik, ki a háztartásban is járta. Cim megtudható Horváthné és Rónainé papirkereskedésben, Kossuth u. 15.

A Stampay-féle imák és énekek kaphatók Horváthné és Rónainé papirkereskedésben 50 és 60 filléres árban.

Egy mindenes fiu azonnal felvetetik Schlamadinger Antal és Fia vaskereskedésében.

Simor-utca 11. sz. alatti vendéglő eladó. Bővebbet ugyanott.

Fiatal tyukok kakással, továbbá női kosztümök, bluz, eladatik; megtekinthető d. u. 4 óráig. Salétrom-u 10/a.

Borkovits Berta nőikalap divatteremben Ferenc József-tér 17. I. emelet, ügyes tanuló leány felvétetik.

Bejáróleányt helyszéro irodám részére fetveszek, Leszler J. Basa-n. 1. sz.

Takarmányrépa eladó, Széchenyi-utca 59. sz. alatt.

Meghívó.

A „SZÉKESFEHÉRVÁRI KER. FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET” folyó évl március hó 26-án :: délelőtt fél 11 óraker :: a Belvárosi Katolikus Kór helyiségében tartja

rendes évi közgyűlést, melyre a szövetekezet tagjait tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1. A zárszámadások, az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentéseinek tárgyalása, a mérleg megállapítása s a tisztajövedelem felett való határozat.
2. Elnök, alelnök és három igazgatósági tag választása.
3. Három rendes és két pót-felügyelő bizottsági tag választása.
4. Esetleges indítványok (ha legalább három nappal a közgyűlés megtartása előtt beadátanak).
5. Két tag kiküldtése a közgyűlési jegyzőkönyv hielesítésére.

A Székesfehérvári Keresztény Fogyasztási Szövetkezet mérleg-számlája 1915. január 1-től 1915. december 31-ig.

VAGYON			TEHER		
	K	f.		K	f.
Készpénz		513 08	743 üzletrész á 10 K	7430	—
Árukészlet		17975 10	Áruhitelezők	10959 03	
Adósk		8396 68	Tartalékalap	8387 05	
Felszerelés	159 50		Egyenleg mint nyereség	554 16	
20% leírás	31 90	127 60			
Egy központi szövetekezeti üzletrész		100 —			
Egy székesfehérvári hitelszöv. üz. rész.		50 —			
Egy havi házbér		167 84			
		27330 30			27330 30

Veszteség-nyereség számla.

KIADÁS			BEVETEL		
	K	f.		K	f.
Házbér	2014	—	Áruknál brutto nyereség	16322	24
Személyzet	7979	46			
Szállítási költség	1950	27			
Üzleti költség	1488	20			
Adó	857	74			
Ítalméresi s tőzsdemélekek, fogy. pótladó	717	87			
Behajthatatlan követelések	760	54			
Egyenleg mint nyereség	554	16			
	16322	24		16322	24

1914. december 31-én volt 392 tag 744 üzletrésszel, 1915-ben belépett — tag — üzletrésszel, kilépett 1 tag 1 üzletrésszel, 1915. december 31-én van 391 tag 743 üzletrésszel.

Székesfehérvár, 1915. december 31-én.

Kisteleki István, Fister József, Streit Ferenc, Ifj. Lits Ferenc, Pangli Lipót, alelnök, igazgató, elnök, igazgató, igazgató.

Ezen mérleg-veszteség-nyereség számlát a felügyelőbizottság megvizsgálta, azt rendben s a kereskedelmi törvényekkel megegyezőnek találta.

Bognár Gyula, felügyelő bizottsági jegyzője.

Dr. Klauz György, felügyelő bizottsági elnök.

Stéger Péter, felügyelő bizottsági tag.

NYOMTA az Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérváron.

Augusztus Gyorssegély-Alap

Hadibiztosító Osztálya
Budapest, V., Vilmos császár-ut 72.

Hadibiztosító osztályunknál halál esetére biztosítható

MINDEN KATONA.

Ha a biztosított katona a katonai szolgálat alatt akár a harc téren elesik, akár a harc téren szerzett sebesülése vagy bárhol kapott betegségében meghal,

a hozzátartozói, illetve akinek javára a biztosítás kötöttet, azonnal, minden haladék nélkül megkapja az előre meghatározott biztosított összeget.

Biztosítani lehet 100 koronától kezdve 40,000 koronáig bármilyen összegben

Biztosítási díj népfölkelőknél minden 100 korona után 4 korona után 50 fillér, tényleges, vagy tartalékos katona után 7 korona. De ha a tényleges vagy tartalékos katona a tényleges vagy szánitászékné van beosztva, akkor a biztosítási díj minden 100 korona után csak 5 kor. 50 fillér.

Ha valaki a biztosítási díjat nem bírja egyszerre, egy összegben megfizetni, fizetheti 5 hónap alatt tetszős szerinti részletekben is. Pl. valaki a férjét biztosította 1000 koronára. Ha az népfölkelő, akkor a biztosítási díj 1000 korona után 45 korona. Fizet 5 hónapon át havonta 9 koronát, vagy hetenként 2 koronát.

Ha a biztosított katona a részletfizetés ideje alatt halna el, azért a család épen úgy megkapja az 1000 koronát, mintha a részletek már mind be lettek volna fizetve.

Orvosi vizsgálat nincs. Pótdíj nincs. A biztosított katonának személyesen nem kell jelentkezni. A biztosítás egy évig érvényes.

A bevonult katonát biztosíthatja bárki. Biztosíthatja a felesége, fia, családja, apja, anyja, munkaadója, szülővárosa, vagy bárki.

Minden feleség, apa, anya helyeszen cselekszik, ha a harc téren levő vagy oda induló, illetve katonai szolgálatot teljesítő hozzátartozóját halál esetére biztosíthatja.

Minél több katona lesz biztosítva, annál kevesebb kenyérkereső nélkül maradt család fog nélkülözni a háboru után.

A gazdagabb módosabb emberek fogjanak össze és biztosítsák a községükben levő legszegényebb családok hozzátartozóit. A munkaadó biztosítsa munkásait azok családja javára.

Felvilágosítást ad Székesfehérvárott a várossegítő-iroda, Szűgyény-Marich-utca 1. sz. l. em. — Buda, Pesten pedig a központi iroda valamint a községekben a községi előjáróságok.